

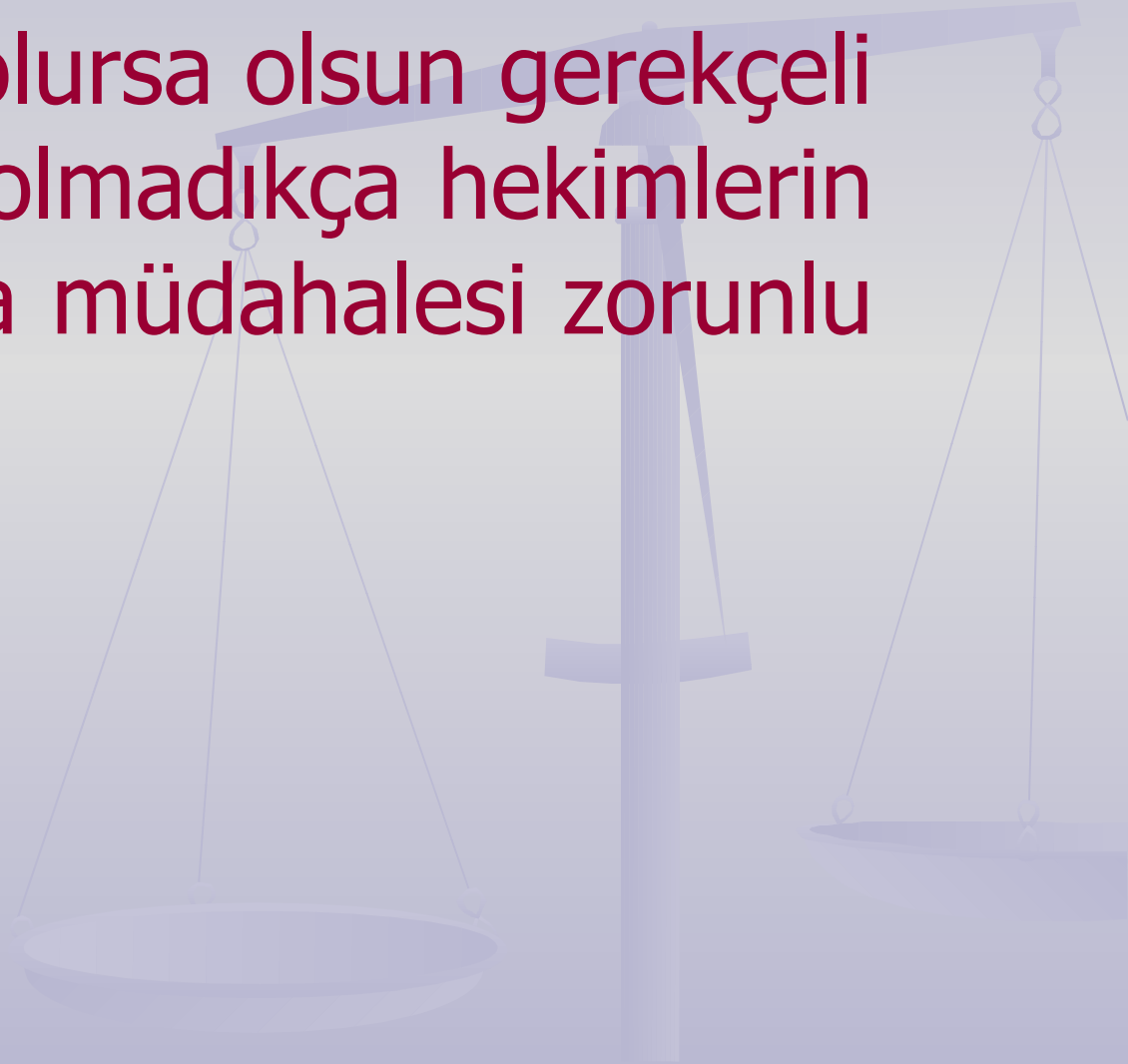
ACİL SERVİSTE ADLİ YÖNDEN NELERDE HATA YAPIYORUZ

Dr. Aytaç KOÇAK

Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp AD.

- Hastanın acil servise kabulü
- Aydınlatılmış onam alınması
- Adli olguların bildirimi
- Tıbbi belgelerin düzenlenmesi
- Şüpheli ölümlerin ihbarı
- Hasta üzerindeki “delil” niteliğindeki maddelerin korunması
 - Alkol uyutucu uyuşturucu alınmaması
- Yaraların tam olarak kaydedilmemesi ve yaraların tanımlanmasında zorluk

- Koşullar ne olursa olsun gerekçeli bir mazeret olmadıkça hekimlerin acil hastalara müdahalesi zorunlu kılınmıştır

Acil olguların kabulü:

*Tıbbi Deontoloji Tüzüğü'nün 3. maddesinde; "tabip ihtisası ne olursa olsun, gerekli bakımın sağlanamadığı olgularda zorunlu sebep olmadıkça ilk yardımda bulunur." denilmektedir. TCK 83. maddesinde, özellikle acil durumdaki hastanın hekim tarafından kabul edilmemesi, ihmali davranışla kasten adam öldürme kapsamında değerlendirilmiştir.

Özel hastaneler de acil vakaları kabule mecburdurlar ve bunların ilk tedavileri ücretsiz yapılır.

*Yataklı Sağlık Tesislerinde Acil Servis Hizmetlerinin Uygulama Usul ve Esasları Hakkında Tebliği MADDE 14 - (1) Kamu ve özel tüm sağlık tesisleri ve kuruluşları kendilerine başvuran veya ambulans ve sevkle getirilen tüm acil vakaları sağlık güvencesi ve ödeme gücü olup olmadığına bakmaksızın kabul etmek zorundadır.

- Türk Ceza Yasası'nın 83. maddesine göre; özellikle acil durumdaki hastanın hekim tarafından kabul edilmemesi, ihmali davranışla kasten adam öldürme kapsamında değerlendirilmektedir.
- Bu gibi durumlarda kanunun öngördüğü hapis cezası 10 ile 25 yıl arasında değişmektedir.

- Görevin, hastanın acil servis kapısına başvurmasıyla başladığı düşünülerek, “acil olarak” başvuran her olgunun muhakkak hekim tarafından muayenesi gerekir.
- Hekim muayene sonucunda olgunun aciliyeti olmadığına karar verirse hastayı polikliniğe yönlendirebilir.

- Hastanın ekonomik durumunun yapılacak harcamaları karşılayamayacak durumda olması, gerekli ilk yardım ve bakım alma hakkını yok etmez.
- Özellikle travmalarda veya hayatı tehdit edici hastalıklarda hangi hastane veya kuruluş olursa olsun hastanın vital bulguları düzelip, nakli mümkün oluncaya kadar gerekli bakımı sağlamak üzere hastaneye kabule mecburdur.

- Hastanın nakli sırasında hastaya ait tüm tetkik bulguları, muayene ve gözlem notları yada bu bilgileri içeren bir epikriz hastayla birlikte gönderilmelidir.
- Sevk edilen merkezin bilgilendirilmesi ve kabul edeceğine dair onayının alınması, gerektiğinde hekimin sevk sırasında eşlik etmesi beklenen özenli davranıştır.

- Acil servislerde çocukların veya velayet altında bulunanların üzerinde yapılacak girişimler için bulunabildikleri takdirde veli veya vasisinden onam alınmalıdır.
- Bilinç bozukluğu, koma vb. halinde getirilen hastalarla, yaşam veya sağlığı kurtarmanın tıbbi müdahaleyi zorunlu kıldığı olgularda, onamın var kabul edilerek hareket edilmesi doğru olacaktır.

- Ayrıntılı muayene....
- Hastada ve çevresinde saptanacak her bulgunun kanıt niteliğinde olduğu unutulmamalıdır...

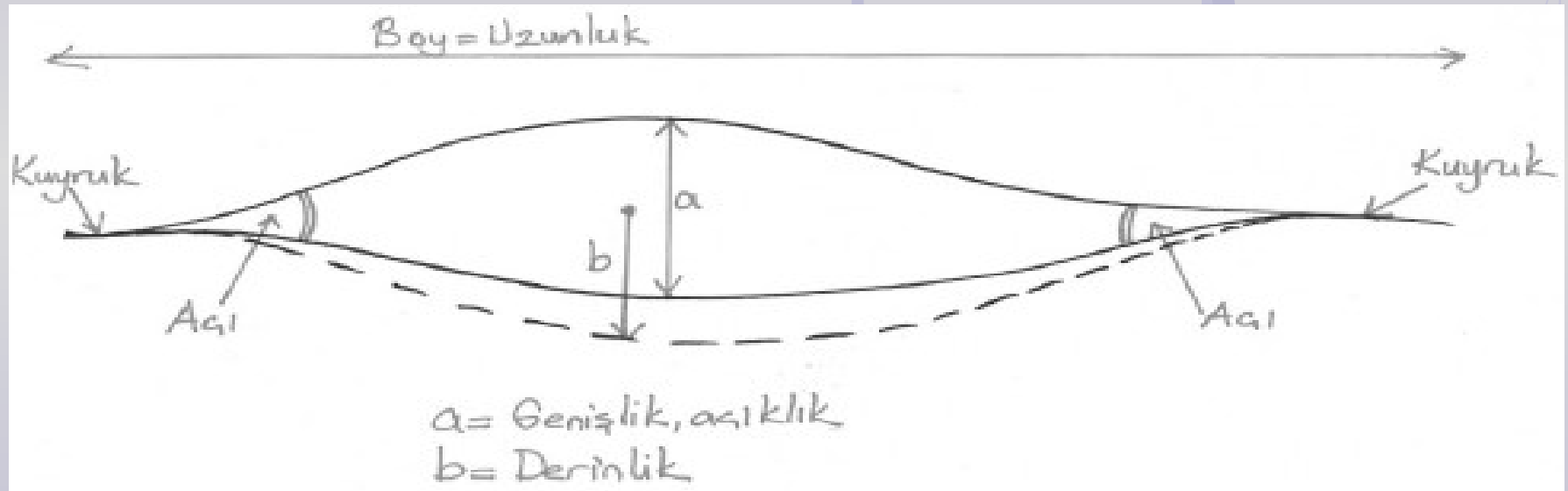

- Hekimin, tüm adli olguları gerekli tıbbi yardımı yaptıktan sonra adli makamlara veya emniyet görevlilerine haber verme zorunluluğu yanında, olgu ile ilgili adli rapor düzenleme görevi de vardır.
- Düzenlenecek bu rapor, eylemi yapan kişinin yargılanmasında ana unsurdur ve rapor içeriğine göre adli makamlarca dava açılacaktır.

- *Olay orijini ne olursa olsun, ihbarda bulunulması zorunludur.*
- *Olgular ile ilgili olarak yasal işlem yapıp yapılmaması adli makamların vereceği bir karardır.*
- *Acil olgularının büyük kısmının adli olgu niteliğinde ve tüm acil servislerde bildirim için güvenlik kuvvetleri vardır (hastane polisi, jandarma).*
- *Bildirim hasta sağlık kurumundayken yapılmalıdır.*
- *Doğrudan yapılan başvurularda en yakın karakol veya savcılığa bildirimde bulunulur.*
- *Bildirim için aranan numara, saat ve konuşulan kişi **kayıt altına** alınmalıdır.*

- Ölü duhul durumlarında acil servis hekiminin görevi, ölüm halini saptamak ve cesedin varsa elbiseleriyle birlikte muayenesini yapmaktır.

Yaranın Kısımları

Künt Cisim Yarası

- ❖ Dudakları parçalıdır.
- ❖ Etrafında ekimoz ve sıyrıklar vardır.
- ❖ Dudaklar arasında kopmamış damar-sinir köprüleri vardır.
- ❖ Altındaki kemikte kırık olabilir.

Sıyrık

- ❖ Epidermin sıyrılıp dermin açığa çıkması.
- ❖ Vitalite
- ❖ Parşömen plağı

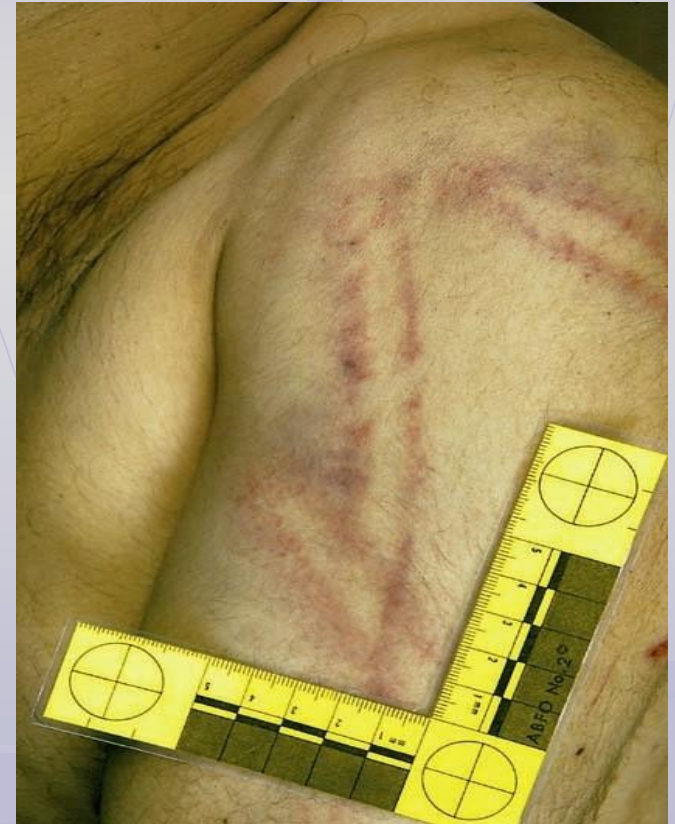

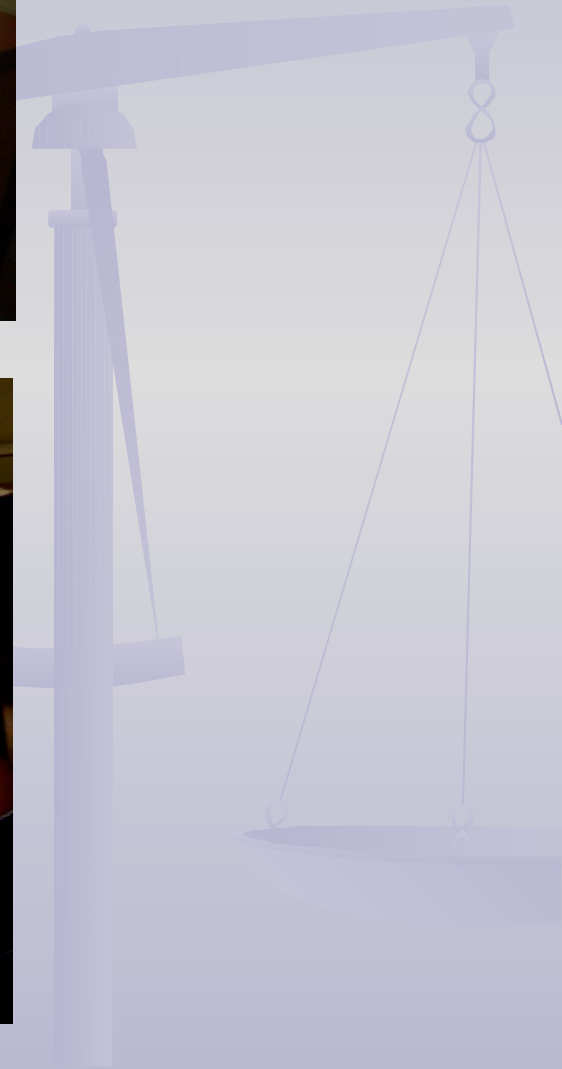

Ekimoz

Yırtılan küçük damarlardan çıkan kanın,doku aralıklarına sızıp pıhtılaşmasıdır.

- ❖ Vitalite
- ❖ Renk
- ❖ Şekil
- ❖ Göçmen
- ❖ Derin

Ekimozların rengine göre yaklaşık kaç günlük olduğunu tahmini

1-2 Günlük : KIRMIZI

3-5 Günlük : MAVİ MOR

6-7 Günlük : YEŞİL

8-12 Günlük : SARI

13-28 Günlük : NORMAL

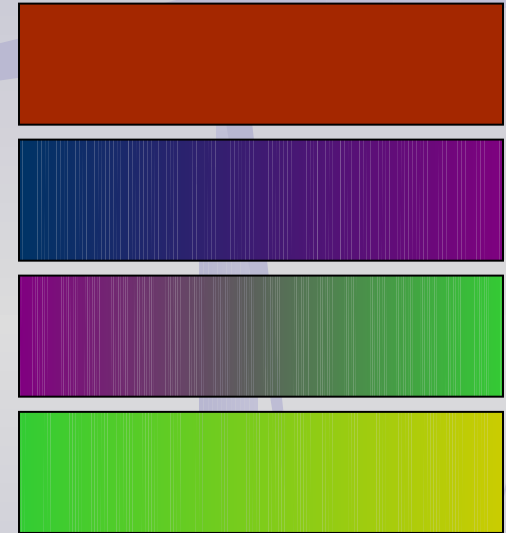

Fig. 34 Periorbital bruising.

Fig. 41 Bruise older than 18-24 hours.

Kesici Alet Yaraları

- ❖ Dudakları düzgün
- ❖ Açıları dar
- ❖ Boyu, derinliğinden fazla
- ❖ Kuyrukları var
- ❖ En derin yeri ortası
- ❖ Genişliği değişken
- ❖ Kemiği kesemez

Laserasyon (Yırtık)

- Şiddetli travmalarda cilt ve cilt altı dokularda oluşan yırtılmalardır.
- Sıklıkla kemik ve cilt dokusunun sıkı temasta olduğu bölgelerde (kafatası, diz, dirsek vb) görülür.
- Yara dudakları düzensizdir, etrafında ekimoz vardır ve yara dudakları ayrıldığında iki yara dudağı arasında geçiş yapan kopmamış dokular görülür.
- Sıklıkla kesici alet yarası ile karıştırılırlar.

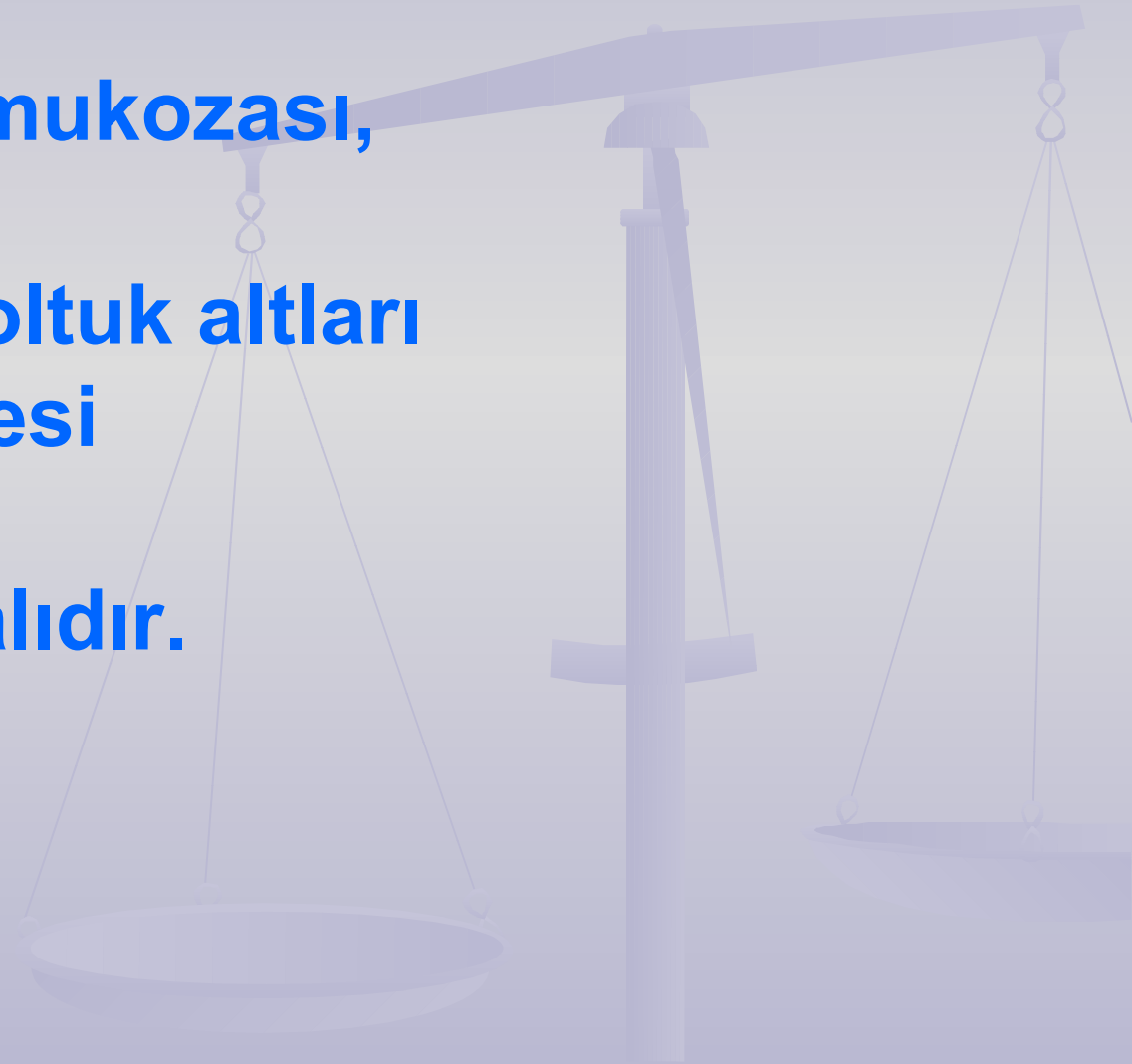

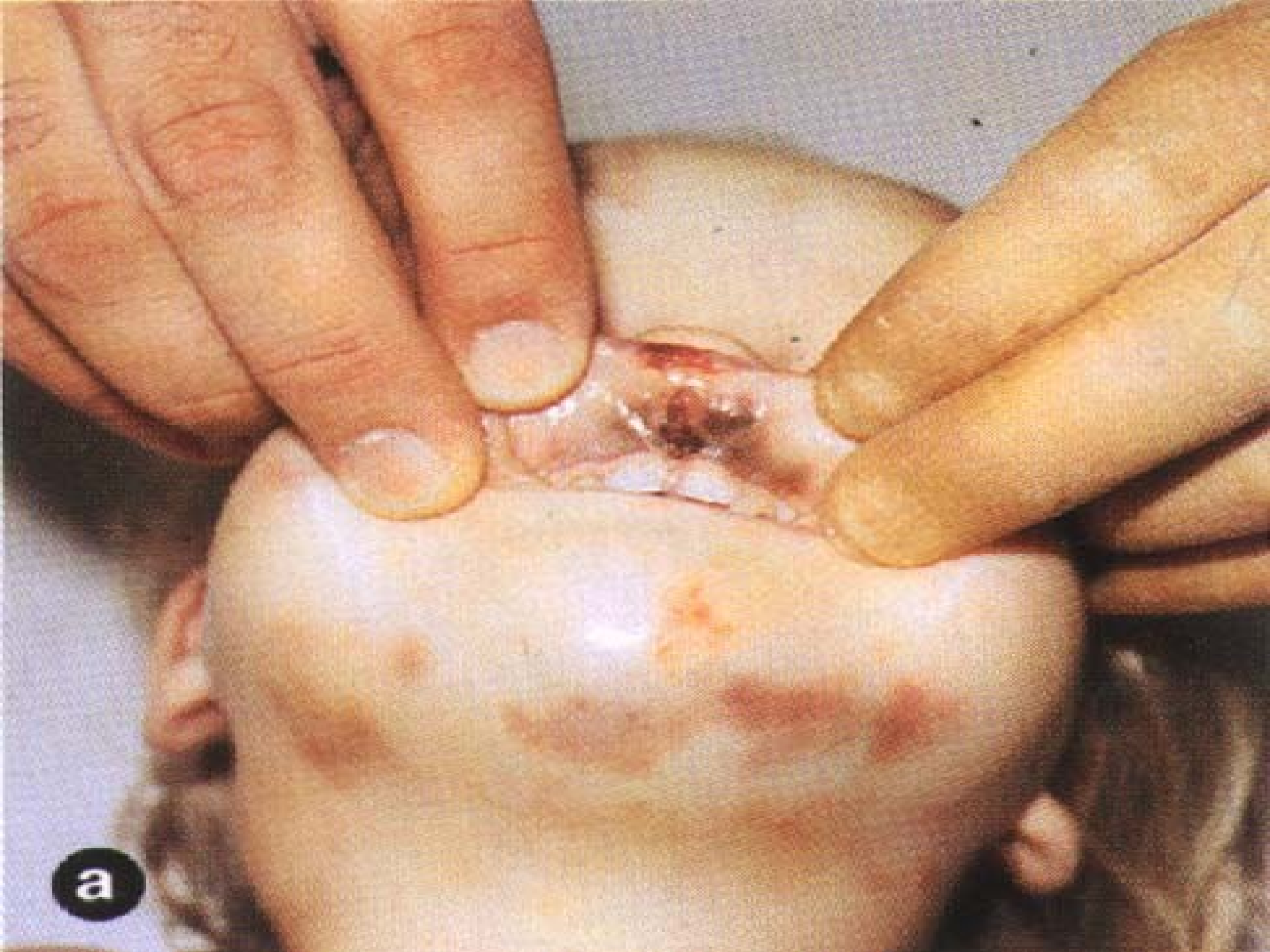
YARA İLE İLGİLİ OLARAK CEVAPLANDIRILMASI GEREKEN SORULAR

- ***Yara ne tür bir travma, cisim veya aletle oluşmuş veya oluşturulmuştur?**
- ***Kaç adet yara vardır? Birden fazla yara varsa bunlar aynı tür müdür?**
 - * KDAY tek-çok sayıda**
 - * Ateşli silah mermi çekirdeği**
 - * Yüksekten düşme – Yüksekten atlayan kişinin atlamadan önce dövüldüğü iddiası**
 - * Tırnak izleri**

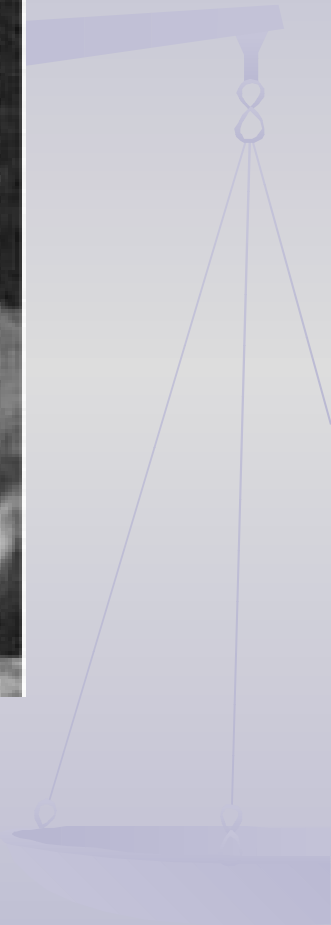
- *saçlı deri,**
 - *kulak arkaları,**
 - *ağız içi-dudak mukozası,**
 - *vajen-anüs**
 - *meme altları, koltuk altları**
 - *perine muayenesi**
- mutlaka yapılmalıdır.**

a

Kullanılan kesici-delici aletin namlu özelliği nedeni ile ciltte iki tip yara görülebilir.

- Namlunun tek yüzü keskin ise → Su damlası, mum alevi şeklinde
- Namlunun iki yüzü keskinse → İğ şeklinde

Yaralar ölümden önce mi yoksa sonra mı meydana gelmiştir?

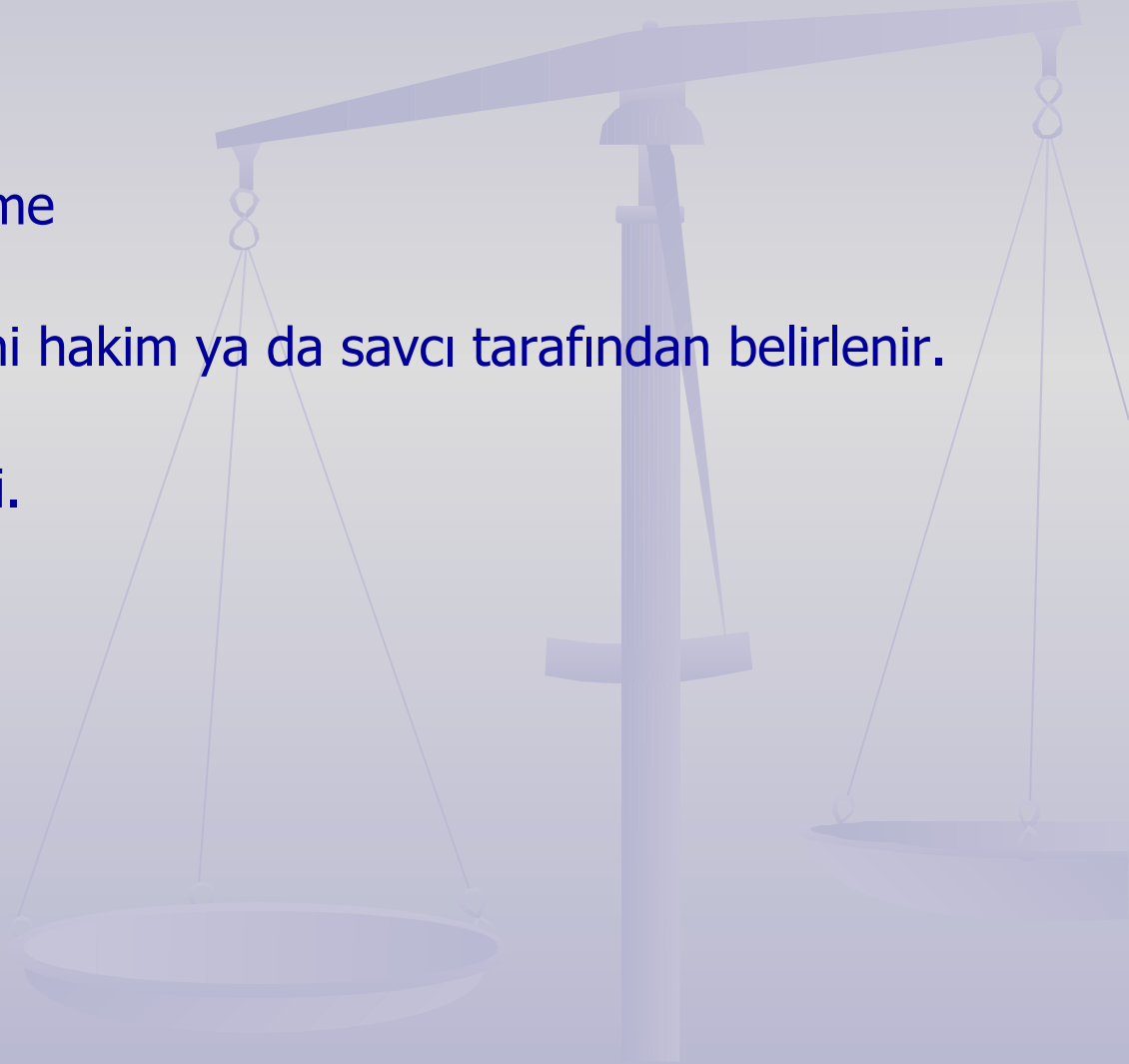
- * Kanama-ekimoz
- * Pıhtı oluşumu
- * Parşömen plağı-sıyrık

Yaralanma cinayet mi, intihar mı, yoksa kaza orijinli midir?

- Tıbbi bulgular
- Olay yeri inceleme
- Adli soruşturma

sonucu olayın orijini hakim ya da savcı tarafından belirlenir.

- * Ölüde
- * Canlıda ifadesi.

Yaralanmalarda Hekimin Yapacakları

- Hastayı muayene konusunda bilgilendirip, izin alın. Bu izin gerektiğinde bulguların fotoğraflanmasını içermelidir.
- Yaranın lokalizasyonundan başlayarak tarifini ayrıntılı yapın.
- Birden çok yarada numaralandırarak tarif yapın. Gerekirse vücut diyagramlarına işaretleyin.
- Yarayı oluşturan aletin özellikleri ile ilgili bulgulara özellikle bakın, tarif edin.
- ASY'de giriş-çıkış deliklerini, atış mesafesi ile ilgili bulguları iyi inceleyip, tarif edin.
- Yaranın oluşum zamanı ile ilgili bulguları iyi inceleyin.
- Tüm bulgular yorumla birlikte adli raporda yer almalıdır.

Sağlığın bozulmasında başka bir kişinin rolü var, bu iddia ediliyor veya sağlık personeli böyle bir olasılıktan şüpheleniyor ise yaralanan kişi ADLİ OLGU (Adli makamlarca da değerlendirme yapılması gerekli olgu) niteliği kazanır....

ADLİ OLGU'ların, olayın araştırılması amacıyla gecikmeksizin adli makamlara bildirmesi (ihbarı) zorunludur...

Bildirim yapılmaması veya gecikilmesi yasal süreci aksatacağından sorumlu sağlık personeli cezalandırılabilir...

Adli olgular nelerdir?

- 1- Ateşli silah ve patlayıcı madde ile oluşan yaralanmalar
- 2- Kesici, delici, ezici vb. alet yaralanmaları
- 3- Kaza sonucu oluşan yaralanmalar (Düşme, Trafik, İş kazası vb.)
- 4- Etkili eylem sonucu oluşan yaralanmalar
- 5- Zehirlenmeler
- 6- Yanıklar (alev, kızgın cisim, yakıcı-aşındırıcı maddeler vb.)
- 7- Elektrik çarpmaları
- 8- Sindirim kanalına giren yabancı cisimler
- 9- Asfiksi oluşturan tüm durumlar
- 10- İşkence iddiası ile başvuran olgular
- 11- Her türlü cinsel saldırı olgusu
- 12- Hekim ve/veya sağlık kuruluşunun hatası olduğu iddia edilen durumlar
- 13- Her türlü zorlamalı, ani ve kuşkulu ölümler

Bildirim yükümlülüğü

- Acil olgularının büyük kısmının adli olgu niteliğinde ve tüm acil servislerde bildirim için güvenlik kuvvetleri vardır (hastane polisi, jandarma).
- Bildirim hasta sağlık kurumundayken yapılmalıdır.
- Doğrudan yapılan başvurularda en yakın karakol veya savcılığa bildirimde bulunulur.
- Bildirim için aranan numara, saat ve konuşulan kişi kayıt altına alınmalıdır.
- Olgular ile ilgili olarak yasal işlem yapıp yapılmaması adli makamların vereceği bir karardır.
- Olay orijini ne olursa olsun, ihbarda bulunulması zorunludur.

Kamu görevlisinin suçu bildirmemesi

(TCK M.279).

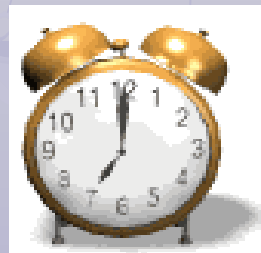
Kamu adına soruşturma ve kovuşturmayı gerektiren bir suçun işlendiğini göreviyle bağlantılı olarak öğrenip de yetkili makamlara bildirimde bulunmayı ihmal eden veya bu hususta gecikme gösteren kamu görevlisi, altı aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

Sağlık mesleği mensuplarının suçu bildirmemesi

(TCK M.280)

(1) Görevini yaptığı sırada bir suçun işlendiği yönünde bir belirti ile karşılaşmasına rağmen, durumu yetkili makamlara bildirmeyen veya bu hususta gecikme gösteren sağlık mesleği mensubu, bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

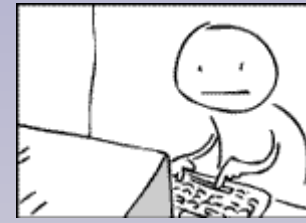
(2) Sağlık mesleği mensubu deyiminden tabip, diş tabibi, eczacı, ebe, hemşire ve sağlık hizmeti veren diğer kişiler anlaşılır”

Tıbbi Kayıtlar

- **Her olguda kayıt tutulması zorunludur.**
- **Tıbbi kayıtlar sağlık personelinin;**
 - Bilimsel ve tıbbi kurallara uygun girişim yaptıklarını,
 - Zamanında girişim yaptıklarını,
 - İmkanlara göre yapılabilecek her girişim uygulandığını belgeleyerek hekim ve diğer sağlık personelinin ileride sorumlu tutulmalarını önlemek için gereklidir.
- **Tıbbi kayıtlar delil niteliğindedir.**
 - Hastanın,
 - Varsa olaya neden olan kişinin,
 - Müdahale eden sağlık personelinin,
 - Sağlık kurumu/kuruluşunun haklarının korunması açısından çok önemlidir

KAYITLARDA OLMASI GEREKLİ BİLGİLER

- İsim, tarih ve saat,
- Başvuru nedeni, şikayetlerin başlama zamanı ve başvuru saati,
- Travma olgularında;
 - Yara özellikleri,
 - Lokalizasyon,
 - Yara yaşını gösterir bulgular,
 - Daha önce yapılmış tedavi ve girişimlerin varlığı,
- Organ fonksiyonlarını azaltan hastalıklar veya ilaç alınıp alınmadığı,
- Alkol ve/veya uyuşturucu madde alınımı ve etkisine ait bulgular,
- Konsültasyonların istem ve geliş saatleri,
- Adli olgu bildirim bilgileri (kime, nasıl ve ne zaman?)

*Hastanın talebi halinde arşivde mevcut filmler ve diğer tıbbi kayıtlar hastaya verilmek zorundadır.

*Verilen tüm evrak için teslim tutanağı düzenlenmelidir. Eğer evrak yargılamalar sırasında mahkeme veya diğer adli makamlarca istenen tıbbi kayıtlar tutanağa işlenerek adli makamlara gönderilmelidir.

*Tıbbi evrakın verilmemesi veya geciktirilmesi, tedavi hakkının engellenmesi, hasta haklarının ihlali ve görevi kötüye kullanma suçları olarak değerlendirilebilir.

*Hastaya ait kayıtlar hastanın bilgisi ve izni dışında herhangi bir sağlık personeli ile paylaşılamayacağı gibi yayın amacı ile de kullanılamaz.

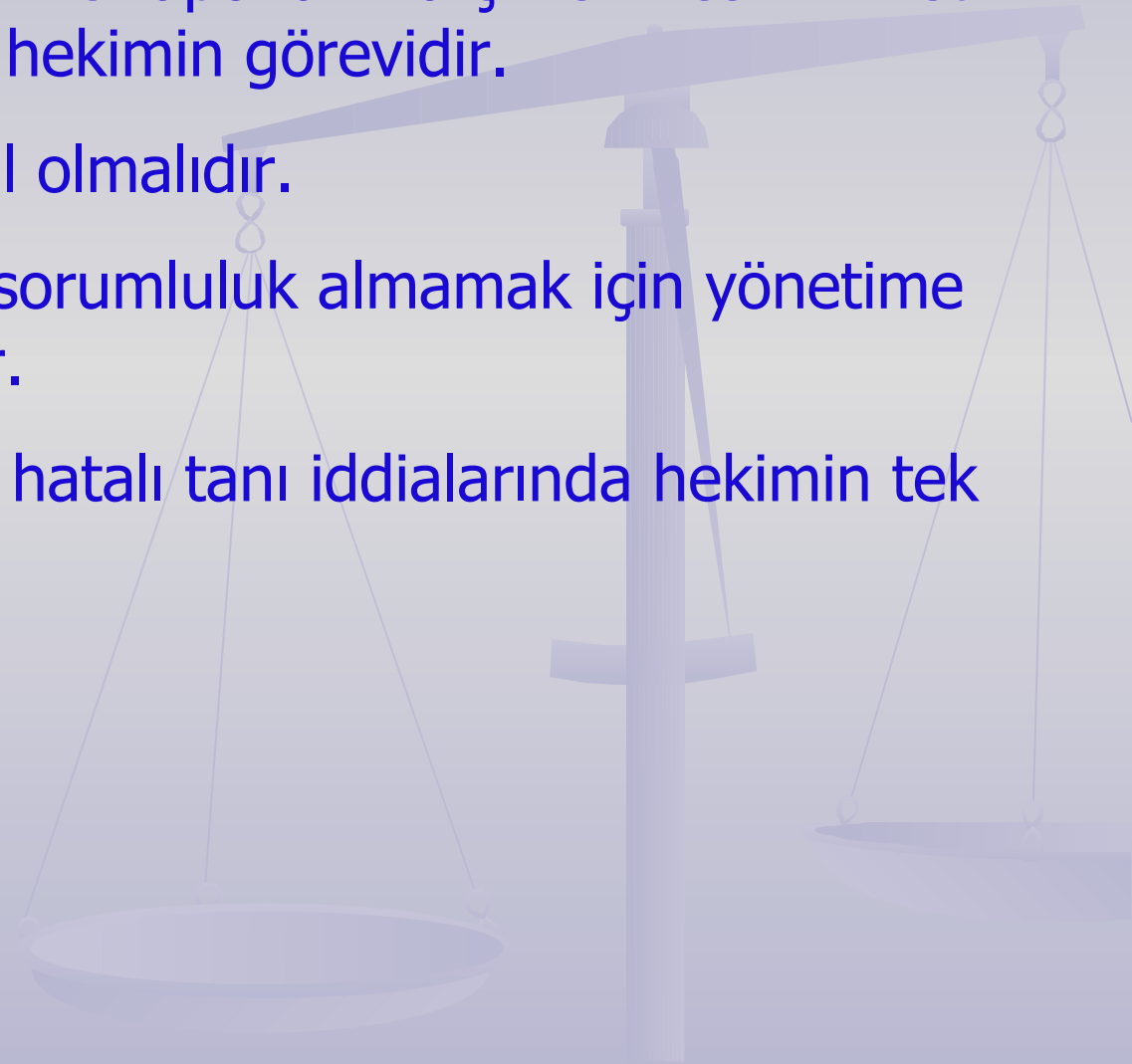

*Hastalara ait tıbbi evrak ile raporların arşivlenmesi hizmet sözleşmesinin gereği ve hekimin görevidir.

*Arşiv süresi en az 20 yıl olmalıdır.

*Arşiv olanağı kısıtlı ise sorumluluk almamak için yönetime ihtiyaç yazısı yazılmalıdır.

*Arşivdeki tıbbi kayıtlar, hatalı tanı iddialarında hekimin tek dayanağıdır.

Resmi belgede sahtecilik

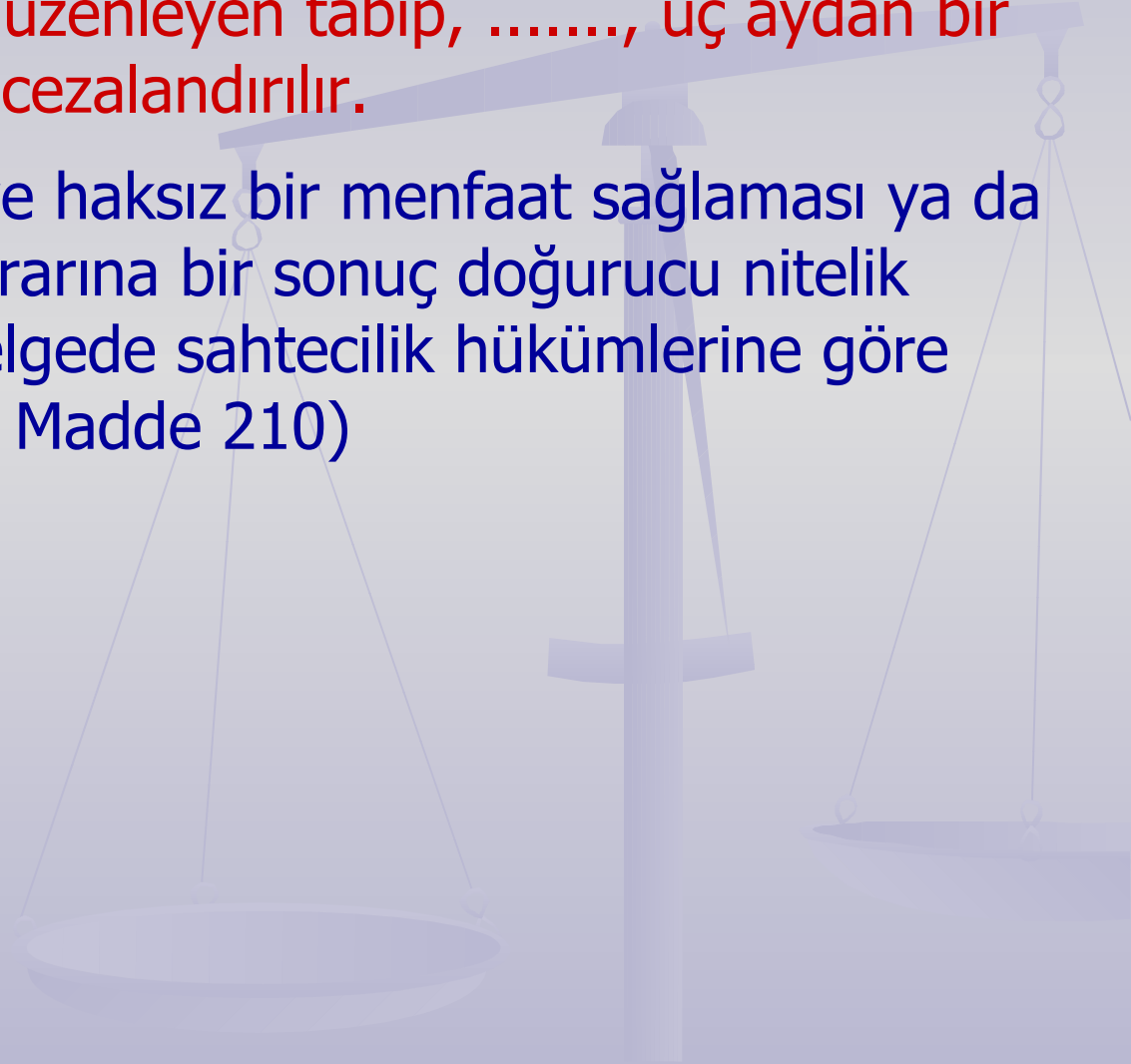
(1) Bir resmi belgeyi sahte olarak düzenleyen, gerçek bir resmi belgeyi başkalarını aldatacak şekilde değiştiren veya sahte resmi belgeyi kullanan kişi, iki yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(2) Görevi gereği düzenlemeye yetkili olduğu resmi bir belgeyi sahte olarak düzenleyen, gerçek bir belgeyi başkalarını aldatacak şekilde değiştiren, gerçeğe aykırı olarak belge düzenleyen ... kamu görevlisi üç yıldan sekiz yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(3) Resmi belgenin, kanun hükmü gereği sahteliği sabit oluncaya kadar geçerli olan belge niteliğinde olması halinde, verilecek ceza yarısı oranında artırılır. (TCK Madde 204).

(2) Gerçeğe aykırı belge düzenleyen tabip,, üç aydan bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

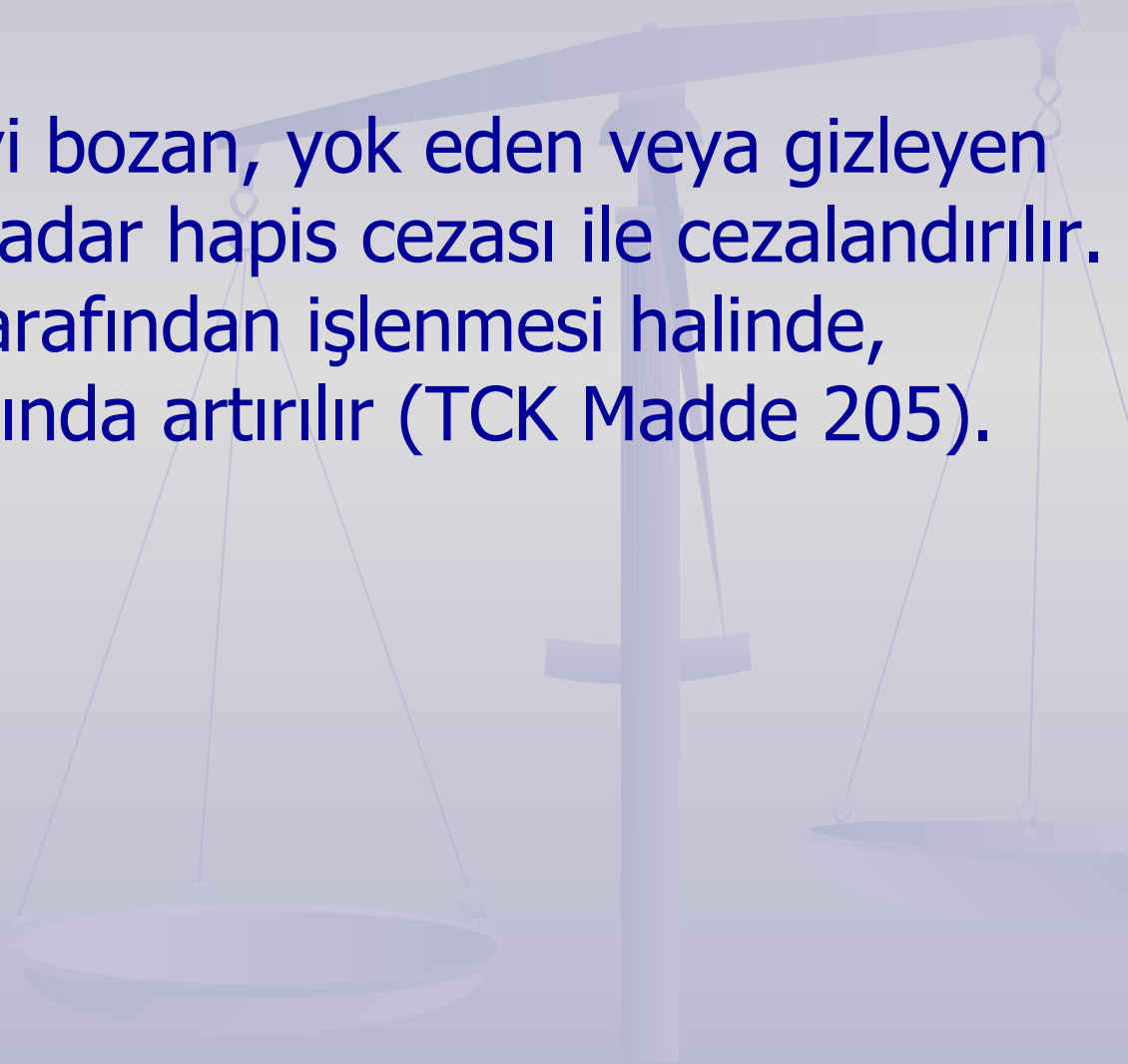
Düzenlenen belgenin kişiye haksız bir menfaat sağlaması ya da kamunun veya kişilerin zararına bir sonuç doğurucu nitelik taşıması halinde, resmi belgede sahtecilik hükümlerine göre cezaya hükmolunur. (TCK Madde 210)

Resmi belgeyi bozmak, yok etmek veya gizlemek

Gerçek bir resmi belgeyi bozan, yok eden veya gizleyen kişi, iki yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Suçun kamu görevlisi tarafından işlenmesi halinde, verilecek ceza yarı oranında artırılır (TCK Madde 205).

SONUÇ OLARAK

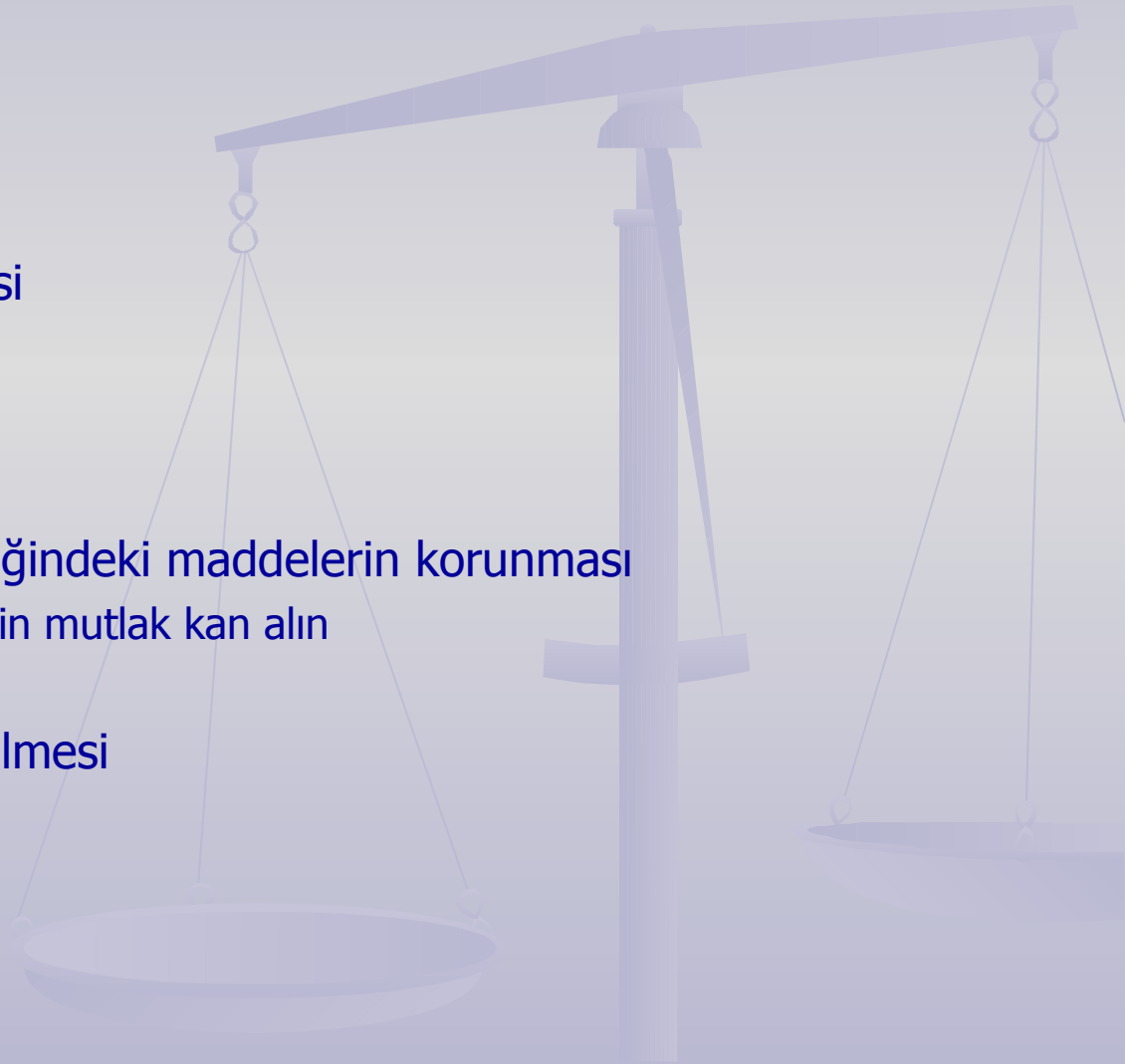
■ Acile gelen her hastanın kabulü zorunludur

Kırmızı Alan: Ambulansla getirilen hastalar, trafik kazaları, kalp krizi ve beyin kanaması şüphesi taşıyan hastalar gibi aciliyeti yüksek hastalar bu alanlara alınacak.

Sarı Alan: Kırık vakaları, karın ağrısı çekenler gibi müdahalesi beklemeye müsait olan hastalar bu alana alınacak.

Yeşil Alan: Grip, ateşli hastalar, ayakta yürüyerek gelen ve mide bulantısı çeken hastalar gibi aciliyeti olmayan hastalar bu alana alınacak.

- Aydınlatılmış onam alınması
- Adli olguların bildirimi
- Tıbbi belgelerin düzenlenmesi
- Şüpheli ölümlerin ihbarı
- Hasta üzerindeki “delil” niteliğindeki maddelerin korunması
 - Alkol-uyutucu uyuşturucu için mutlak kan alın
- Yaraların tam olarak kaydedilmesi

TCK Madde 4/1

**“KANUNLARI
BİLMEMEK
MAZERET
SAYILMAZ”**

